

Sırbistan Makine ve Üretim Teknolojileri Pazar Analizi



Bu metin, Makina İmalatçıları Birliği tarafından Sırbistan'a düzenlenen "Makine ve Üretim Teknolojileri Sektörel Ticaret Heyeti" bağlamında hazırlanmış bir pazar analizidir.



Sırbistan, Batı Balkanlar'daki üretim ekosisteminin merkezi ve Avrupa tedarik zincirlerinin vazgeçilmez bir halkası olarak Türk makine ihracatçıları için kritik bir fırsat penceresi sunmaktadır. Ülkenin sadece bir pazar değil, aynı zamanda AB, CEFTA ve EFTA ile olan entegrasyonu sayesinde bölgesel bir dağıtım merkezi olması, stratejik değerini artırmaktadır. Yabancı yatırımların sanayi tabanını modernize etme hızı, teknoloji odaklı sermaye malı talebini sürekli kılmaktadır.

Sırbistan Ekonomik Panoraması ve Stratejik Konumlandırma

Aşağıdaki tablo, pazarın 2026 yılına kadar olan makroekonomik projeksiyonunu özetlemektedir:

Temel Ekonomik Göstergeler	2024	2025	2026*
GSYH, cari fiyatlarla (milyar \$)	90,1	100,0	112,0
Reel büyüme (%)	4,0	2,0	2,8
Kişi başına gelir (\$)	13.678	15.284	17.252
Tüketici enflasyonu, ortalama (%)	4,7	3,9	5,2
İşsizlik (%)	8,6	8,7	8,8
Nüfus (milyon)	6,59	6,54	6,49

* Tahmin (Kaynak: IMF/Ticaret Bakanlığı)

Sırbistan'ın nüfus grafiğindeki azalma eğilimi, ilk bakışta bir pazar daralması riski gibi görünse de endüstriyel strateji perspektifinden tam tersi bir etki yaratmaktadır. İşgücü arzındaki bu daralma, sanayi tesisleri için "otomasyon" ve "işgücü tasarrufu sağlayan teknolojileri" bir tercihten ziyade teknik bir zorunluluğa dönüştürmektedir.

Sırp üreticiler, rekabetçiliklerini korumak için verimlilik artırıcı akıllı makinelere yatırım yapmak durumundadır. Ekonomik istikrardaki bu dengeli görünüm, makine sektöründeki ticaret hacminin sürdürülebilir büyümesine zemin hazırlamaktadır.

Makine Pazarı (HS 84) Dinamikleri ve Küresel Rekabet

Sırbistan, sanayi kapasitesini hızla dönüştüren bir ekonomi olarak sadece bir alıcı değil, aynı zamanda makine ihracatçısı olarak da gelişen bir profile sahiptir. 2021-2025 döneminde makine ihracatının %67 oranında artması, ülkenin üretim hatlarını modernize etme ve uluslararası standartlara uyum sağlama konusundaki kararlılığını kanıtlamaktadır. Bu durum, teknoloji modernizasyonu ihtiyacını sürekli tetikleyen bir döngü yaratmaktadır.

Pazardaki rekabet yapısı belirgin bir kutuplaşma göstermektedir: Çin (%25 pazar payı), agresif finansman ve fiyat politikalarıyla hacim bazlı liderliğini korurken; Almanya ve İtalya, teknolojik liderlik ve yerleşik servis ağlarıyla niş segmentleri domine etmektedir.

Türkiye, bu denklemde "Avrupa standartlarında kalite, yüksek esneklik ve coğrafi yakınlık" avantajıyla, termin sürelerinde rakiplerine üstünlük kuran stratejik bir "yakın tedarikçi" alternatifi olarak konumlanmaktadır.

Sırbistan'ın sanayi kollarındaki dönüşümü yansıtan temel ithalat kalemleri şunlardır:

HS Kodu	Ürün Grubu	2025 İthalat Değeri (Milyon \$)	İlişkili Sanayi Dalı
8411	Turbojetler ve Gaz Türbinleri	385	Enerji ve Havacılık
8471	Otomatik Bilgi İşlem Makineleri	264	Dijital Dönüşüm / Ofis
8413	Sıvı Pompaları	209	Proses Sanayii / Altyapı
8481	Vanalar ve Akış Kontrol Cihazları	198	Enerji / Otomotiv / Kimya
8415	Klima Cihazları	197	İklimlendirme / İnşaat

Küresel rekabetin şekillendirdiği bu pazar tablosunda, Türkiye'nin sergilediği performans ve ihracat projeksiyonu dikkat çekicidir.

Türkiye-Sırbistan Makine Ticareti ve İhracat Projeksiyonu

Türkiye ile Sırbistan arasındaki ticari ilişkiler, 2010 yılında yürürlüğe giren ve 2019'da kapsamı genişletilen Serbest Ticaret Anlaşması (STA) ile ivme kazanmıştır. Bu anlaşma sayesinde sanayi ürünlerinde sağlanan gümrüksüz ticaret rejimi, Türk makine üreticileri için maliyet avantajı sağlamaktadır.

Türkiye'nin pazar payı kazandığı ve rekabetçi üstünlük sergilediği ana kalemler:

- **Soğutma ve Dondurma Ekipmanları (39M \$):** Gıda zinciri yatırımlarıyla doğrudan ilişkilidir.
- **Dolum ve Paketleme Makineleri (23M \$):** Modern ambalaj ihtiyacına yanıt vermektedir.
- **Tekstil Terbiye Makineleri (11M \$):** Hazır giyimdeki otomasyon talebini karşılamaktadır.
- **Mineral İşleme Makineleri (9,8M \$):** Altyapı projeleriyle desteklenmektedir.
- **Kaldırma ve Taşıma Ekipmanları (9,3M \$):** Fabrika içi lojistik otomasyonunda tercih edilmektedir.

Mevcut ihracat başarısı, henüz tam potansiyeline ulaşmamış dikey sektörlerdeki fırsatlara kapı aralamaktadır.

"Gelecek Vaat Eden" Sektörlerde Derinleşme ve Talep Analizi

Sırbistan sanayi envanteri, Türk makine üreticileri için dört ana dikey sektörde yüksek katma değerli fırsatlar sunmaktadır:

- **Metal İşleme & CNC:** 4.100'den fazla aktif şirketin bulunduğu bu alanda KOBİ'lerin %90 paya sahip olması, esnek makine çözümleri için geniş bir taban oluşturmaktadır. Özellikle otomotiv ve savunma yan sanayiindeki lazer kesim ve kaynak robotlarına olan talep artmaktadır.
Kritik Not: Savunma sanayiindeki talepler, çift kullanımlı ürün kontrolleri ve Ulusal Güvenlik Konseyi onayı gerektiren sıkı yasal süreçlere tabidir.
- **Gıda İşleme & Ambalaj:** İhracat odaklı gıda sanayii için hijyenik tasarım (stainless steel) ve IQF (şok dondurma) teknolojileri, AB standartlarına uyum için teknik bir zorunluluktur.
- **Ahşap & Mobilya:** 3.350 şirketlik yapı, özellikle seri panel mobilya üretimine yönelik CNC nesting ve kenar bantlama makineleri için ideal bir müşteri profili sunmaktadır.
- **Otomotiv Yan Sanayii:** Stellantis, Bosch ve Continental gibi devlerin varlığı, yerel tedarikçileri yüksek hassasiyetli pres ve kalite kontrol sistemleri yatırımı yapmaya zorlamaktadır.

Stratejik Çıkarım (Rekabet Unsurları):

- **Servis Hızı:** Metal ve Ahşap segmentinde üretim duruşlarını engelleyecek teknik destek.

- **IATF Uyumu:** Otomotiv tedarik zinciri için süreç yeterlilik belgelendirmesi.
- **Hat Entegrasyonu:** Gıda sektöründe anahtar teslim çözümler ve yazılım uyumu.

Bu sektörel taleplerin yoğunlaştığı bölgesel merkezlerin başında Kruševac ve Rasina havzası gelmektedir.

Bölgesel Odak: Kruševac ve Rasina Havzası Potansiyeli

Kruševac, Orta Sırbistan sanayi koridorunun (Trstenik-Kraljevo-Kragujevac aksı) kalbinde yer alan stratejik bir motor şehirdir. Rasina Bölgesi'nin 37,7 milyon avroluk dış ticaret fazlası vermesi, buradaki işletmelerin teknik olgunluk seviyesinin ve uluslararası ticaret deneyiminin yüksekliğini kanıtlamaktadır.

Bölgedeki savunma, kimya ve kauçuk endüstrileri, makine alımlarında "teknik yeterlilik" ve "toplam sahip olma maliyeti" kriterlerini ön planda tutmaktadır. En kritik gelişme; **2026 yılında faaliyete geçecek olan Kruševac Bölgesel Sanayi ve Teknoloji Parkı**'dır. Bu park, Türk makine üreticileri için teknoloji transferi ve yerel KOBİ'lerle uzun vadeli ortaklıklar kurmak adına kurumsal bir merkez işlevi görecektir. Bölgesel fırsatların hayata geçirilmesi, operasyonel ve hukuki çerçevenin doğru kurgulanmasına bağlıdır.